

24 uur in het oude Rome. Het dagelijks leven van de Romeinen

Robert Duthoy

Dit boek sluit heel goed aan bij een ander, hier eveneens besproken, werk van dezelfde auteur dat in 2008 ook in het Nederlands werd gepubliceerd, *Het oude Rome voor vijf denarii per dag*, waarin Matyszak, met een knipoog naar de Lonely Planet reisgidsen, een reisgids schreef voor een fictieve toerist die omstreeks 200 na Chr. Rome wou bezoeken. Het bood hem de gelegenheid vooral stil te staan bij de bezienswaardigheden die deze fictieve reiziger had kunnen bezoeken en de activiteiten waarmee hij toen zou zijn geconfronteerd. De invalshoek van dit nieuwe boek is uur na uur te volgen wat de inwoners van de stad Rome in het jaar 137 op een doordeweekse dag konden meemaken en beleven. De stad wordt daarbij voor ieder uur vanuit het gezichtspunt van een andere inwoner bekeken. Achtereenvolgens volgt de lezer daarbij een nachtwaker, een voerman, een bakker, een jonge slavin die het ontbijt klaarmaakt, een moeder die zorgt voor een ziek kind, een keizerlijke koerier die naar Brittannië vertrekt, de ochtendles van een schooljongen, een senator op weg naar zijn beschermheer, een Vestaalse maagd, een jurist die een proces voorbereidt, een meisje dat het uitmaakt met haar vriend, een steenhouwer die werkt aan het mausoleum dat Hadrianus nog tijdens zijn leven liet bouwen, een kroegbazin volop aan de slag op het middaguur in haar eetgelegenheid, een klokkenmaker in zijn atelier, een badmeester in een badhuis, de vrouw van een rijke handelaar bezig met de voorbereidingen van een diner waarop haar man met zijn zakenpartners nieuwe projecten kan bespreken en tegelijkertijd zijn sociale status moet hooghouden, de wasvrouw die een bedrijfje leidt, de kok van de rijke handelaar van enkele hoofdstukken eerder die het diner moet klaarmaken, een priesteres die voorbereidingen treft voor een offer, een specerijenhandelaar op weg naar het diner van zijn vriend, een prostituee die een klant oppikt, een astroloog die een horoscoop trekt, een gladiator die als bijverdienste met een collega een schijngevechtje zal opvoeren ter amusement van de aanwezigen op een diner, een klaploper die zich heeft laten inviteren op dat diner en nu huiswaarts keert.

Matyszak is er wonderwel in geslaagd al deze episodes tot een boeiend doorlopend verhaal te verwerken dat op geen enkel moment verveelt en waarbij de hoofdstukken naadloos op elkaar aansluiten. Na lectuur van dit boek heeft de lezer een nagenoeg volledig overzicht gekregen van zowel de vele sociale lagen van de bevolking van de grootstad Rome als van de meest uiteenlopende sociale, economische, culturele, recreatieve activiteiten die zich in deze grootstad afspeelden. Matyszak is niet de eerste die deze formule toepast. De Italiaanse vulgarisator Alberto Angela is hem daarin voorafgegaan met zijn *Una giornata dell'antica Roma. Vita quotidiana, segreti e curiosità*, dat in 2008 (pocketuitgave 2016) verscheen en ook in het Engels en het Duits werd vertaald. Op elke bladzijde toont Matyszak zich een betrouwbare gids die goed vertrouwd is met zowel het antieke bronnenmateriaal waaruit overvloedig en ad rem geciteerd wordt, als met de wetenschappelijke vakliteratuur over de aangesneden onderwerpen.

De auteur die al een stevige reputatie als vulgarisator heeft verworven doet met dit werk die reputatie alle eer aan. De vlotte stijl leidt nooit tot oppervlakkigheid en bij gelegenheid schuwt hij de

technische details niet zoals wanneer hij het heeft over de klokken (uurwerken) maar slaagt erin deze ook op een voor de volslagen leek in de materie begrijpelijke manier uit de doeken te doen. Bij de keuze van citaten komen ook minder bekende teksten zoals Antiphon, de Periplous Maris Erythraei, de Philogelos, Soranus evenals inscripties en graffiti aan bod.

Een verklarende woordenlijst, een register en een lijst van antieke bronnen waaruit geciteerd wordt verhogen de praktische bruikbaarheid. Ik miste alleen een kaart van het antieke Rome die de lezer de mogelijkheid had geboden de plaatsen te situeren waar zich de hoofdstukken afspelen. Dit boek is een must voor alle historisch geïnteresseerden. Leerkrachten antieke cultuur en geschiedenis zullen hier bovendien een goudmijn aan materiaal voor hun lessen over het oude Rome levendig en boeiend te maken met onderwerpen die hun leerlingen vast en zeker zullen interesseren.

Philip Matyszak, 24 uur in het oude Rome. Het dagelijks leven van de Romeinen.
Amsterdam, Hélène Lesger Books 2019. 256 blz. 20€.